

SAKSBEHANDLER
Olaf Sverre Berntsen

VÅR REF.
20/10382-5

DERES REF.

VÅR DATO
22.04.2025

DERES DATO

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Kvæningen kraftverk AS
Kvæningsbotnveien 2004
9162 SØRSTRAUMEN

Ábojohka m.v. kraftverk, Kvæningen og Nordreisa kommuner, Troms fylke.

Riksantikvaren ber om merknader til prosjektplan og budsjett for arkeologiske undersøkelser iht. konsesjonsvilkår av 04.09.2020.

Vi viser til brev fra Sametinget av 31.03.2025 med oversendelse av prosjektplan og budsjett for arkeologiske undersøkelser langs Ábojohka m.v. kraftverk, Kvæningen og Nordreisa kommuner, Troms fylke. Iht. revidert konsesjonsdokument for Kvæningen Kraftverk AS, fastsatt ved kongelig resolusjon 04.09.2020 er det fastsatt en avgift begrenset oppad til kr. 1,2 millioner til registreringer og undersøkelser av samiske kulturminner i de fire vannene som revisjonen omfatter, jf. vassdragsreguleringsloven - vilkårene post 10. Planen og budsjettet for bruk av midlene skal godkjennes av Riksantikvaren. Planen og budsjettet skal forelegges konsesjonæren for merknader. Riksantikvaren krever inn beløpet fra konsesjonæren etter at planen og budsjettet er godkjent.

I vilkårene under post 10 står det at Sametinget i samarbeid med Tromsø museum, nå Norges arktiske universitetsmuseum, utarbeider en plan for hvor og på hvilken måte midlene kan gi best nytte og sette opp ett budsjett for arbeidet. Da prosjektmidlene er begrenset har Sametinget avklart med Norges arktiske universitetsmuseum v/Anja Niemi, at Sametinget gjennomfører de arkeologiske undersøkelsene, med innledende intervjuer og påfølgende arkeologiske registreringer i reguleringssonen.

Det er lagt opp til innledende intervju-undersøkelser i 2025 med personer som har tilknytning til området, med påfølgende arkeologiske registreringer i 2026. Intervjuene vil kunne gi flere opplysninger som gjør at de påfølgende registreringene kan gjøres på en bedre måte. Samiske kulturminner stammer ofte fra en periode som fremdeles er

levende i manns minne og kartlegging av informasjon er derfor viktig for det samiske kulturminnevernet.

Samlet budsjett for undersøkelsene, inkludert etterarbeid, er på kr 1 200 000,-.

Prosjektplan og budsjett forelegges med dette for konsesjonær for merknader. Vi ber om at eventuelle merknader sendes til Riksantikvaren innen 02.05.2025.

Riksantikvaren vil formelt godkjenne prosjektplan og budsjett etter det er avklart om konsesjonæren har noen merknader til vedlagt prosjektplan og budsjett for arkeologiske undersøkelser.

Dersom konsesjonær ikke har merknader til vedlagt prosjektplan og budsjett kan kr 1 200 000,- innbetales til Riksantikvaren på kontonummer 7694.05.00318 merket Ábojohka m.v. kraftverk – saksnummer 20/10382.

Hilsen

Isa Trøim
seksjonssjef

Olaf Sverre Berntsen
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Vedlegg: Prosjektplan og budsjett for arkeologiske undersøkelser datert 31.03.2025.

Kopi til: Olaf Sverre Berntsen, Seksjon for arkeologiske kulturminner/ Sametinget - Sámediggi, Ávjovárgeaidnu 50, 9730 KARASJOK/Kárášjohka/ Norges arktiske universitetsmuseum - UiT, Postboks 6050 Langnes, 9037 Tromsø/ Troms fylkeskommune, Postboks 6600, 9296 TROMSØ

Avsender:
RIKSANTIKVAREN
Postboks 1483 Vika
0116 OSLO

Kvænanen kraftverk AS
Kvænangsbotnveien 2004
9162 SØRSTRAUMEN

678.31.77

 **Vedr. 20-10382-5 - Ábojohka m.v. kraftverk, Kvænanen og Nordreisa kommuner -
Riksantikvaren ber om merknader til prosjektplan og budsjett for arkeologiske undersøkelser
2025-2026 iht. konsesjonsvilkår av 04.09.2020.**

Dette er en forside for dokument som er sendt digitalt fra Riksantikvaren.

Har du spørsmål om forsendelsen, kontakt oss via e-post postmottak@ra.no eller telefon 22 94 04 00

Med vennlig hilsen
Riksantikvaren
www.riksantikvaren.no

Bakgrunn

I brev av 18. september 2020 fra OED ble Sametinget informert om at det i de nye konsesjonsvilkårene for Ábojohka m.v. kraftverk, var tatt inn vilkår om registreringer og undersøkelser av samiske kulturminner i reguleringssonen til vassdragene som revisjonen omfatter under punkt 10. Midlene som er til disposisjon er et engangsbeløp begrenset oppad til 1,2 millioner kroner.

Departementet skriver at prosjektet bør være et samarbeid mellom Sametinget og Tromsø museum der Sametinget utarbeider plan og setter opp et budsjett for arbeidet. Planen og budsjettet skal godkjennes av Riksantikvaren og så forelegges konsesjonæren for merknader. Riksantikvaren krever inn beløpet fra konsesjonæren etter at planen og budsjettet er godkjent.

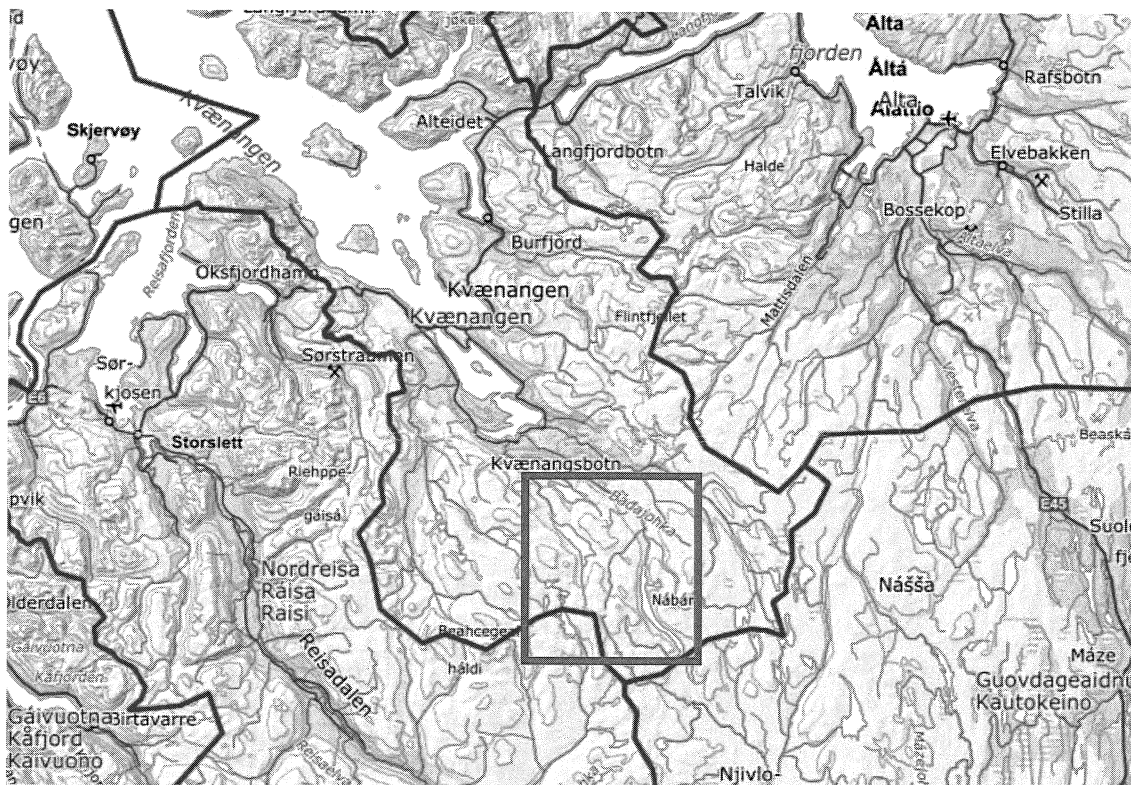
I forbindelse med brevet fra OED har Sametinget avklart med Tromsø museum - Universitetsmuseet v/Anja Roth Niemi, at det er Sametinget som skal ta seg av gjennomføringen av feltarbeidet med befaring og undersøkelser alene. Som nevnt ovenfor er prosjektmidlene begrenset. Dersom museet også skulle gjennomført utgravinger, vil dette ikke strekke til for å få gjort en grundig befaring av hele området. Vi har derfor avsatt en god del midler i prosjektet til karbon 14 og dendro dateringer slik at det til sammen vil kunne gi en god oversikt og tidsdybde for undersøkelsesområdet.

Rapporten *Samlet plan for vassdrag – Kvænangsbotn* utarbeidet av Tromsø museum i 1984 påpeker at det ikke er foretatt befaringer i områder i forbindelse med utarbeidelse av rapporten. Rapporten vurderer at området sannsynligvis har flere typer kulturminner over et langt tidsrom, og at kulturminner allerede den gang kunne være sterkt berørt av kraftutbyggingen. Videre konkluderer rapporten med at det er behov for systematiske registreringer. I den senere tid er det også avdekket rike funn av samiske kulturminner i nærliggende områder til Kvænangen kraftverk sine magasiner og overføringer. Dette gjelder særlig de omfattende undersøkelsene som ble gjort i forbindelse med arbeidet med 420 kV kraftlinjen mellom Balsfjord og Skaidi.

Feltarbeidet i Ábojohka m.v prosjektet vil bli gjennomført både som en arkeologisk undersøke med visuell overflatebefaring med mindre prøvestikk og innmåling av funn, samt som intervjuundersøkelser med personer som har tilknytning til området. Personene vil antagelig for det meste være knyttet til reindrift, men også fastboende som bruker området vil bli kontaktet. Etter feltarbeidet vil undersøkelsen av Ábojohka m.v. kraftverk sammenstilles i en utfyllende rapport.

Områdebeskrivelse

Utbyggingen berører elvene Ábojohka, Njemenjáikojohka og Mollešjohka, samt vannene Lássajávri, Ábojávri, Šuoikkátjávri og Stuora Mollešjávri. Også noen omkringliggende elver og vann er berørt slik som Njarbesjohka, Sarvvesjávri og Čorrojávrrit. Området består av fjellområder med mindre elvedaler og flere vann. Det stiger nokså bratt oppover fra Kvænangsbotn før det flater noe mer ut lenger opp. I den sentrale delen av området ligger fjellet Ábborášša som er på 1100 m med vannet Ábojávri like nord som ligger på 692 moh. Det største vannet er Šuoikkátjávri på 529 moh. og er litt over 11 km langt. Vannet er oppdemmet og de innerste 3-4 km av Šuoikkátjávri mot grensen til Kautokeino kommune lå før utbyggingen på tørt land.

Oversiktskart fra Norgeskart.no for Ábojohka m.v. kraftverk. Undersøkelsesområdet ligger i den røde markeringen

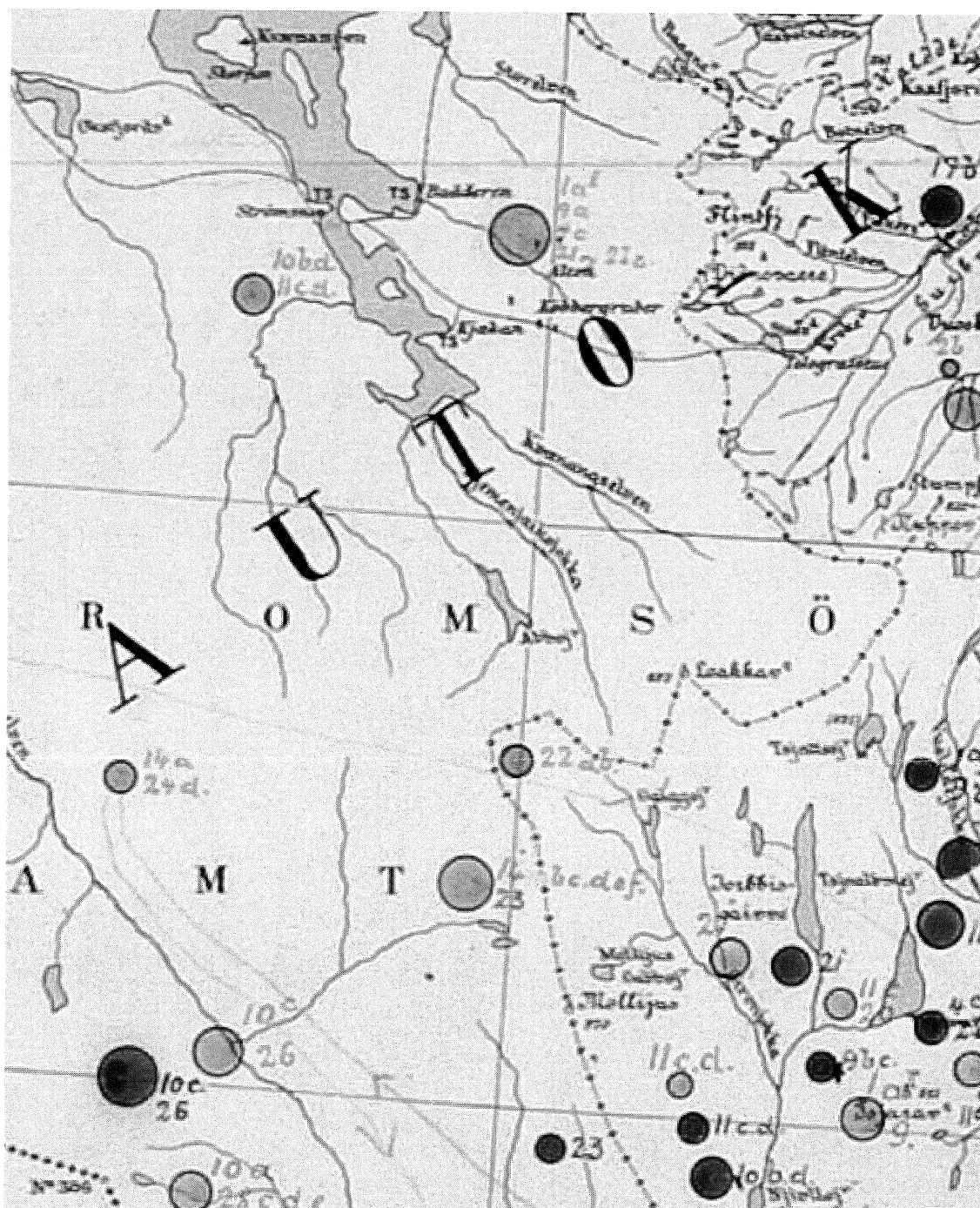
Samiske kulturminner fra år 1917 eller eldre er automatisk fredet ifølge Lov om kulturminner § 4 annet ledd. Under feltarbeidet ønsker vi blant annet registrere spor etter samisk bruk og bosetning, og lokaliteter det knytter seg samisk tro og tradisjon til. Men området er også sannsynligvis brukt over en lang tidsperiode av ulike grupper. Vi vil derfor registrere alle arkeologiske spor vi finner, også funn som kan være fra steinalder og tidlig metalltid, det vil si spor etter eldre tiders jakt- og fangstbosetning som det er sannsynlig å finne spor etter i dette fjellområdet. Før kraftverket i Kvænangsbotn ble bygget ble det ikke foretatt arkeologiske undersøkelser. Det er heller ikke gjort undersøkelser i tiden etter at det ble

satt i gang. Det er derfor et veldig mangelfullt grunnlag å si hvordan utbyggingen har påvirket forskjellige kulturminner innenfor området.

Dersom man ser på kulturminneregistreringen som ble foretatt mellom 2010 og 2012 før 420 kV ledningen mellom Balsfjord og Skaidi ble bygget, kan man likevel få et visst anslag. Ifølge sametingets sluttrapport for prosjektet fra 2014, ble det registrert 130 freda og ikke freda samiske kulturminner langs strekket som går gjennom Kvænan. Særlig i dalføret Ruossavággi og videre innover ble det registrert mange kulturminner. Dette strekket ligger nord for Kvænangsbotn fra 400 til 600 moh. og består av lignende fjellområder som er på sørsiden. Alle funnene langs strekket her var fra eldre og nyere tids tamreindrift.

I 2013 utførte Tromsø museum - Universitetsmuseet utgraving av 12 kulturminner i Ruossavággi jamfør museets rapport fra 2014. Dette var kulturminner (árran/ildsted, teltboplasser og steinsetninger) som kan knyttes opp mot tamreindrifta i området. Funn av ulike lag med trekull fra enkelte ildsted tyder også på at gjenbruk kan forekomme. Utgravingen viste også at det er nødvendig å ta trekullprøver av árran/ildsted man finner under feltarbeid før en eventuell større utgraving, siden noen av ildstedene viste seg å være fra moderne bruk av området. Den relativt skrinne vegetasjonen gjorde sannsynligvis at dette nødvendigvis ikke kunne sees som en særlig forskjell på de ulike ildstedene på markoverflaten i Ruossavággi. Disse og alle de andre registreringene fra nordsiden tyder på en langvarig samisk tilstedeværelse med reindrift og utmarksbruk. I fjellområdene på sørsiden av Kvænangsbotn må man kunne forvente lignende funn selv om det for det meste ligger en del høyere fra 500 til 900 moh.

Området er innenfor Ábborášša reinbeitedistrikt. Ut fra Nissens reindriftskart fra 1912, så er det markert en sommerboplass som ligger sør for fjellet Ábborášša og Ábojávri. Også Ørnulv Vorrens mer detaljerte kartoversikt fra 1962 over reindriften i Finnmark viser at dette området hadde flere boplasser og flyttveier osv. Denne eldre kartdokumentasjonen viser at det har skjedd tamreindrift i området over lang tid og det er derfor interessant å få befat langs reguleringssonene for de berørte vassdragene. Reindriften bruker betydelige arealer og det vil også være fruktbart å se Ábojohka m.v. som en større helhet utover de enkelte vassdragene. Særlig under intervjuarbeidet er det sannsynlig at ny kunnskap om reindriften boplasser og flyttveier vil kunne komme frem. Dette vil kunne føre til at sammenhengen i bruken og endringer av de ulike vassdragene som følge av kraftutbyggingen kan sees tydelig. Ettersom området ser ut til å være brukt sammenhengende over lang tid, så vil det også være svært nyttig å få mange karbon 14 og dendro dateringer av boplassene slik at tidsdybder kan dokumenteres på en god måte. Dateringsprøvene vil tas mest mulig skånsomt for å ikke forstyrre kulturminnene unødige, de vil forsøksvis tas med jordbor der det er mulig.

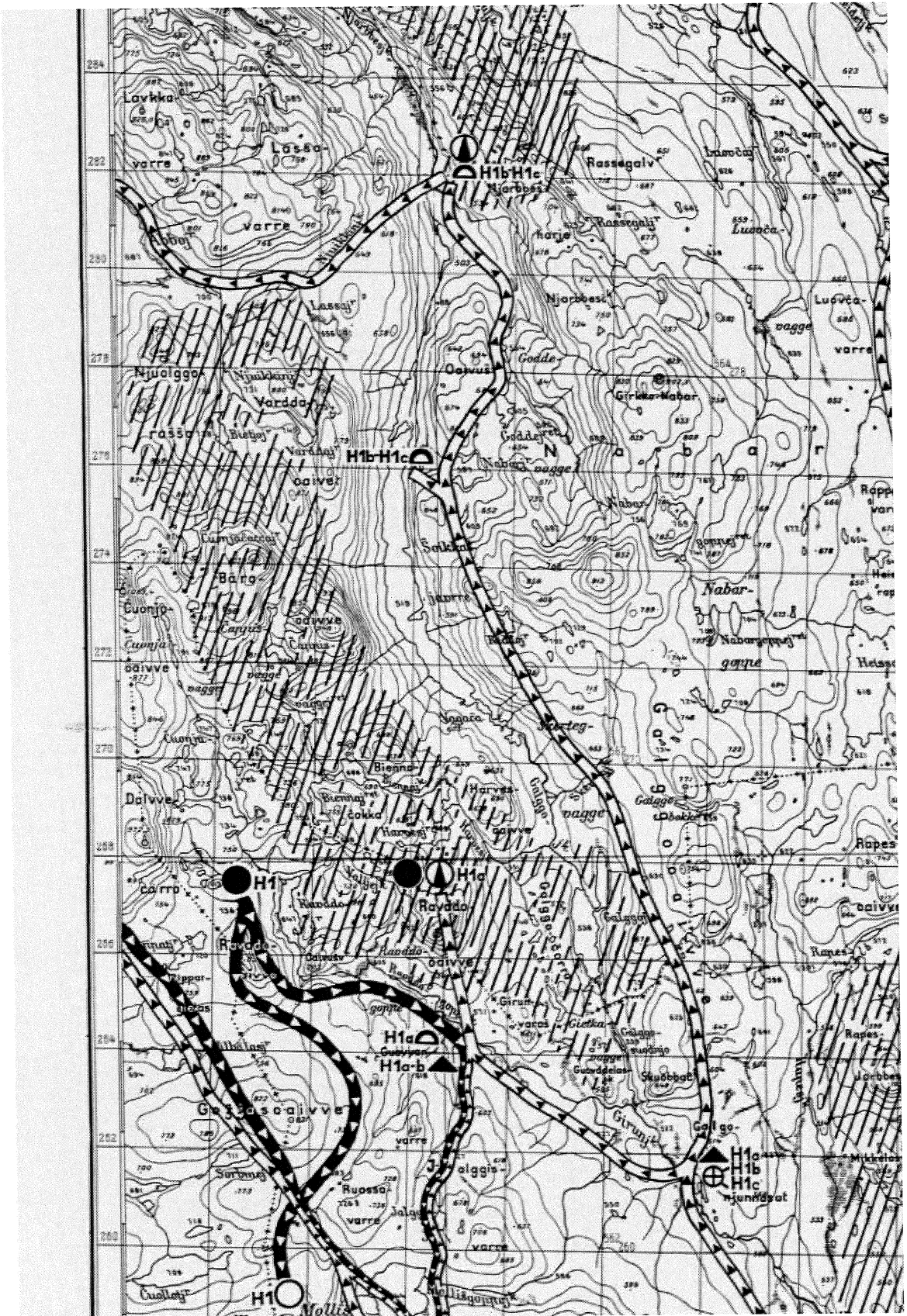

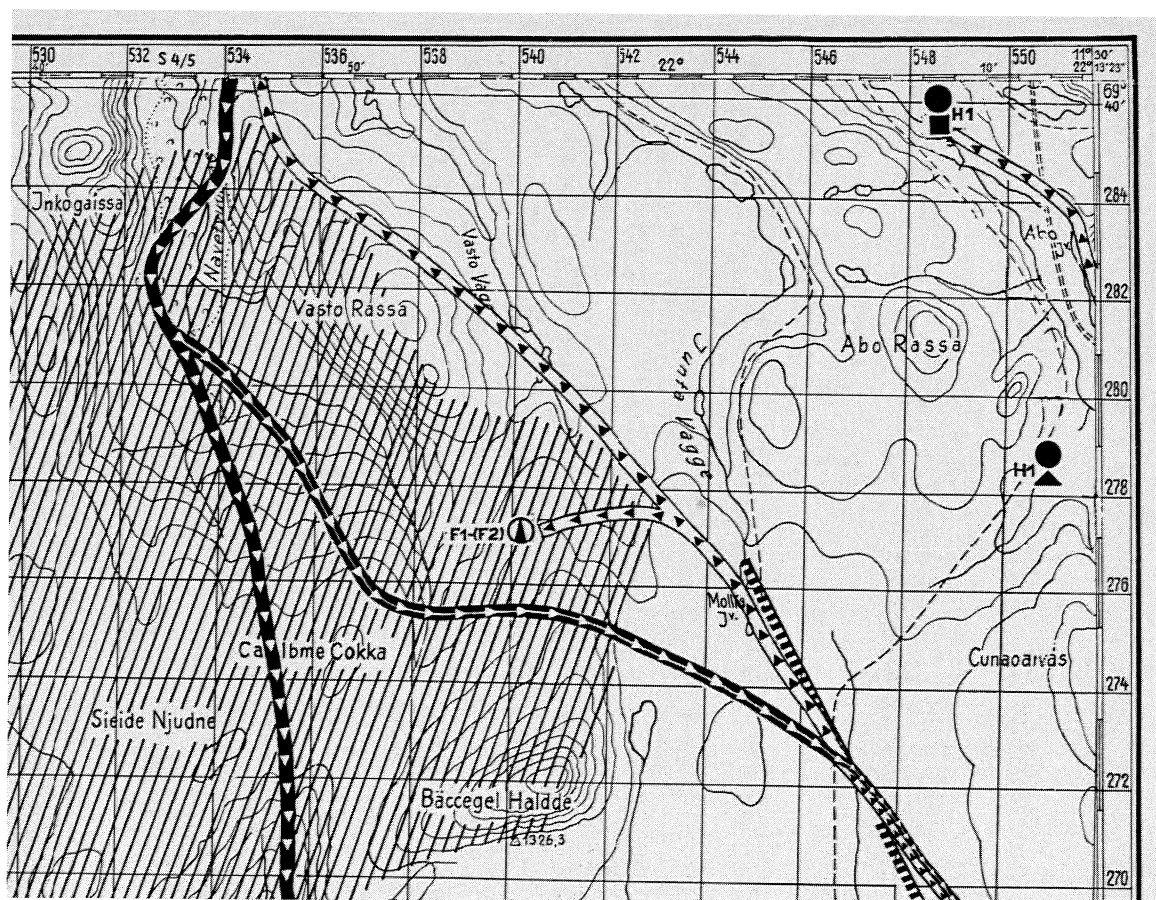
Kartutsnitt fra Nissen 1912 som viser reindriftssamiske boplasser i området gjennom året.
Grønn markering er sommerboplasser, gul er vårboplasser og brun er høstboplasser

31 7

31:13:05ffb8a-3a93-424a-abc7-1abc7-4e9a38361679#725

Kartutsnitt denne og forrige side fra Vorren 1962. Oversikt for reindriftens flyttveier, boplasser og reinbeite i området rundt Ábborášša

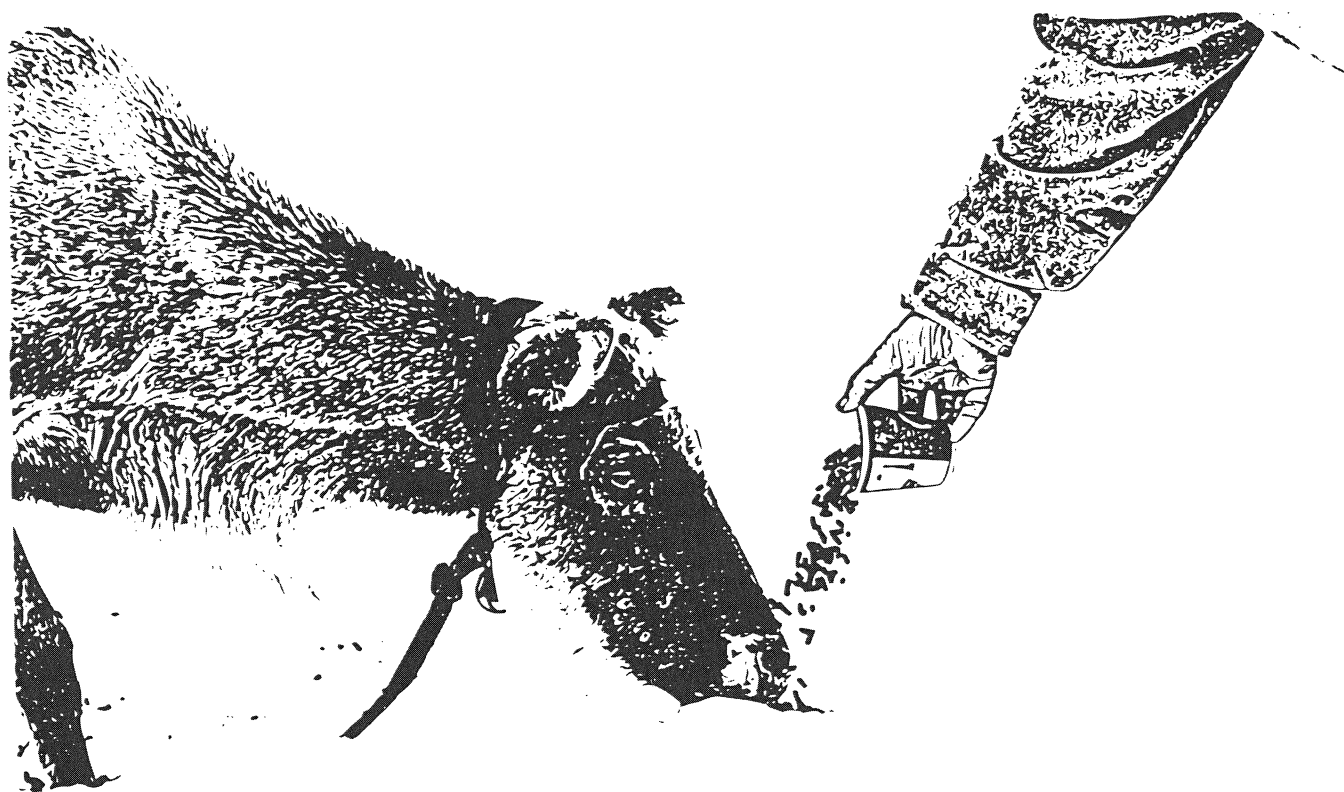
Ifølge informasjon i Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport (2023) side 533-534, har reinbeitedistriktet vært utsatt for en rekke ulike sektorinngrep i moderne tid. I løpet av en 15-årsperiode mistet distriktet store deler av sitt kalvings- og sommerland på grunn av vannkraftutbygging i Kvænangen, samtidig som etablering av gruvedrift reduserte høstområdets anvendbarhet lenger inn i Finnmark.

I rapporten fortelles at vannkraftutbyggingen tok til i 1962, og at det ble det bygd en ca. 30 km lang anleggsvei fra Kvænangsbotn til det sydligste magasinet Šuoikkátjávri. Konsesjon for utbygging ble gitt i 1964 der en rekke vann i området ble regulert. I 1967 ble dette ytterligere utvidet, og i 1975 ble det gitt konsesjon til å foreta et tredje utbyggingstrinn. Utviklingen førte til at antallet rein ble redusert, og flere familier forlot distriktet. I 1975 vurderte lappefogden situasjonen til at «... distrikt Ábborášša (har) et hardt og betydelig inngrep ...». Det ble ikke gjort kulturminneregistreringer i forbindelse med utvidelsene.

Særlig Vorrens kartoversikt vil kunne gjenfinnes som kulturelle spor i dagens landskap. Kartgrunnlaget i denne kilden er relativt bra der reindriftssamiske hvile- og boplasser er markert nordvest for Ábojávri, like sørøst av Ábborášša ved Njuolggojohka, nordvest av

Njárbeshárijit der Njuikenjohka møter Njarbesjohka, like øst av Šuoikkátjávri ved en bekk fra Nábárvákkejávri, nord for Rávdoaivi der en bekk fra Dálvvesčearru renner, samt sørøst av Hárvesoaivi like ved Valljejohka. Alle disse hvile- og boplassene tyder på at hele området har vært mye brukt av reindriften frem til i dag, og at dette sannsynligvis gjenspeiler en lang historisk tidsdybde.

Som nevnt ble det funnet en stor mengde samiske kulturminner på nordsiden av Kvænangsbotn i forbindelse med undersøkelser langs 420 kV ledningen mellom Balsfjord og Skaidi. I oversiktskartene for reindrift som er undersøkt i dette forprosjektet er det markert færre boplasser på nordsiden der 420 kV ledningen går, enn på sørsiden ved undersøkelsesområdet for Ábojohka m.v. kraftverk. I dette området bør man derfor sannsynligvis forvente å finne en god del árran/ildsted som kan dateres ved hjelp av trekullprøver.

Registrerte kulturminner i området

Fra før er det svært få kjente kulturminner i området sør for Kvænangsbotn, det er kun snakk om fem kulturminnelokaliteter. Disse er:

I nærheten av Ábojávri: ID 27150 teltboplass. I nærheten av Šuoikkátjávri: ID 173696 offerring. I nærheten av Stuora Mollešjávri: ID 17578 steinsetning og ID 297899 løsfunn pilspiss. I nærheten av Čáhppesvággi: ID 325274 offerstein.

ID 27150 består av to kulturminner. Disse er beskrevet slik:

- 1) En steinring med spredte stein. Ytre diam. ca. 4 m. I midten en oppbygd grue med trekull i. Teltringen så gammel ut, men et stykke opp på S-enden av vannet er det en sameleir i bruk.
- 2) Et stykke N for Ábojávri på en morenerygg var en steinkiste bygget ned i grusen. Den var laget av heller, var 20 cm dyp, 30 cm bred og 50 cm lang og var dekket av to steinheller.

Geometrien til dette kulturminnet er beskrevet som svært omtrentlig og lagt inn på bakgrunn av stedsnavn, beskrivelse og orientering. Den er lagt inn på en flate i den sørøstligste delen av Ábojávri.

Utsnitt flybilde ID27150 Ábojávri

Avgrensningen er meget usikker. Særlig beskrivelsen av en steinkiste kan høre til norddelen av vannet slik at dette kulturminnet egentlig bør sees som to ulike lokaliteter i nærheten av Ábojávri.

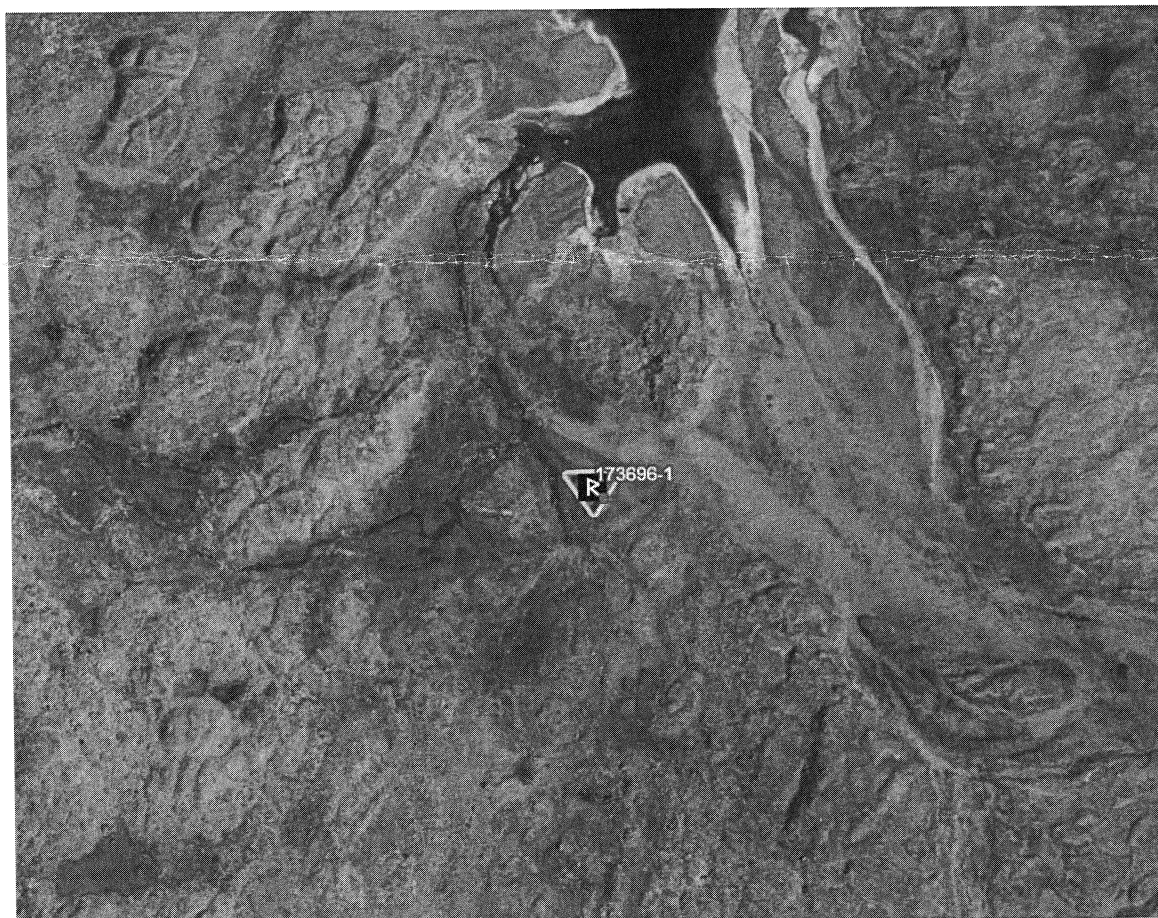
ID 173696 er beskrevet slik:

Ved foten av ei ur på Šuoikkátjávris sørside, rett S av elva til Gálggojávri, ligger det en ring av runde stein. Ringen har en diameter på 8-10 m, vollen er 40-60 cm høy, og opp til 1 m bred. Steinringen ligger nå ved høyeste regulerte vannstand. (Ei ny bukt er dannet i dette området pga. reguleringen).

Kulturminnet er lagt inn på bakgrunn av informantopplysninger fått inn sommeren 1972 om et mulig samisk offersted som ble funnet av en person fra Kjækan.

Geometrien er beskrevet som omtrentlig og lagt inn på bakgrunn av beskrivelse og orientering.

Utsnitt flybilde ID 173696 Šuoikkátjávri

Avgrensningen av dette kulturminnet er også meget usikker. Beskrivelsen kan passe til de fleste steinurene på sørsiden av Šuoikkátjávri der elven munner ut.

ID 17578 er beskrevet slik:

En steinsetning, tilnærmet sirkelrund med en diam. på 3-3,5 m. Ser ut til å opprinnelig ha hatt 3-4 lag av 4-6 cm tykke steinheller. De nederste hellene ligger rett på sandbakken, torvlaget er ellers 10 cm tykk. Ringen er ca. 30 cm høy i N. I S er det en åpning, ca. 40 cm bred. Prøvesjakt viste ikke tegn til ildsted el. kulturlag. Steinsetningen ligger på en tørr haug med sand og jorddekke.

Ifølge orientering og terrengbeskrivelse ligger kulturminnet 10 m V for Mållesjokkas utløp S i vannet, og ca. 10 m fra vannkanten. På S-siden av vannet består terrenget av sletter og skråninger med steinur. Vegetasjonen er for det meste mose. V-siden er brattere ned mot vannet.

Geometrien er beskrevet som omtrentlig og lagt inn på bakgrunn av beskrivelse og orientering. Vannet er tappet ned, så ifølge beskrivelsen bør kulturminnet ligge omtrent her.

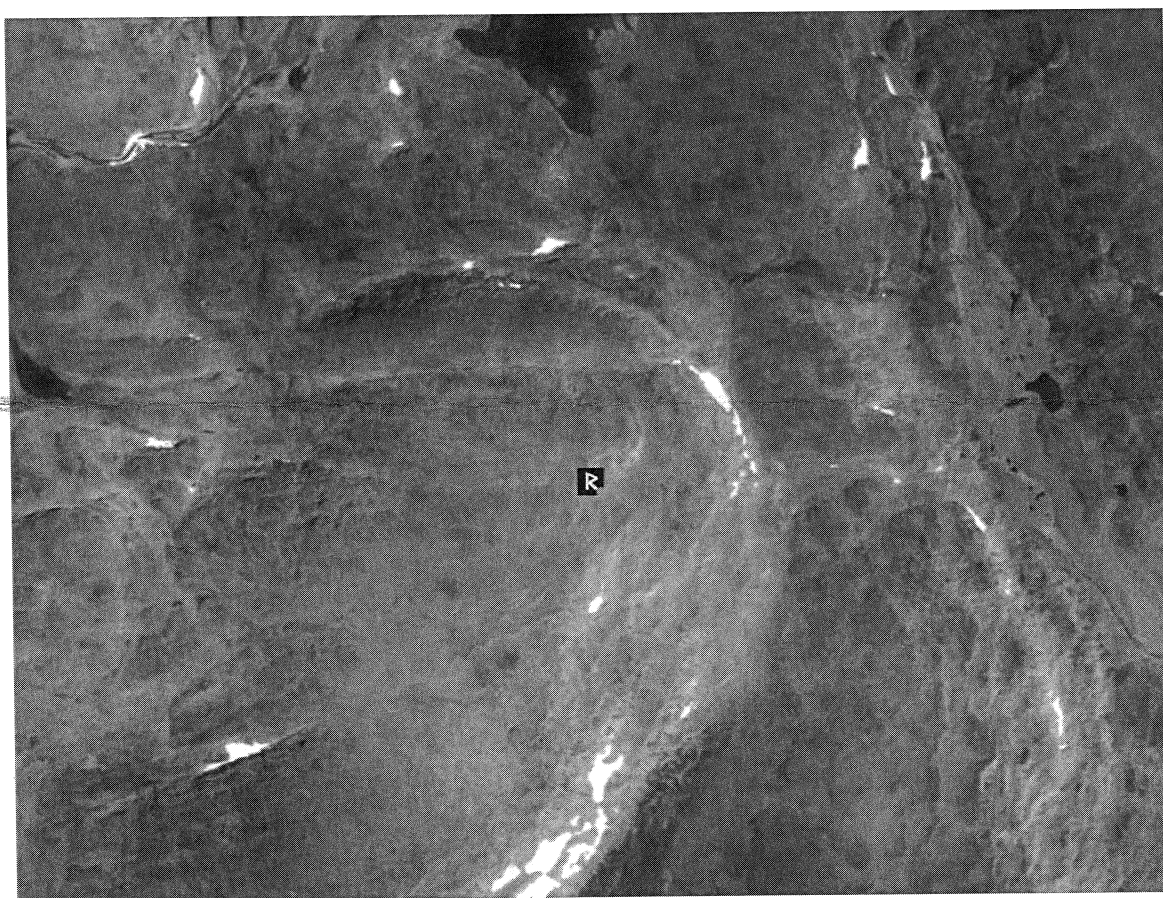
Utsnitt flybilde ID 17578 Stuora Mollešjávri

Avgrensingen her er også noe usikker. Ca. 200 m lenger nordvest er det et nes hvor dette kulturminnet sannsynligvis også kan ligge.

ID 297899 er beskrevet slik:

Bladformet pilespiss i jern med tangeavsats, flathamret, Ts 3561. Lenge 10,90 cm og største bladbredde 1,60 cm. Sammenlignes med Farbregd 1972: pl.5 nr. 57, overgang vikingtid og tidlig middelalder.

Pila ble funnet av Mathis Aslaksen Siri fra Kautokeino i 1931, og sendt inn til museet av Reidar Aune i 1934. Stedsangivelsen kommer dårlig frem, og kartfesting er derfor en tolkning fra arkivmaterialet. Stedet må befares. Tekst fra tilvekstkatalog: "Funnet på høieste Losmivaren vest for Mollisjavri i Troms fylke"

Utsnitt flybilde ID 297899 Oaivvošvárri

For dette kulturminnet er det også kulturhistorisk kontekst med en generell beskrivelse av lignende funn:

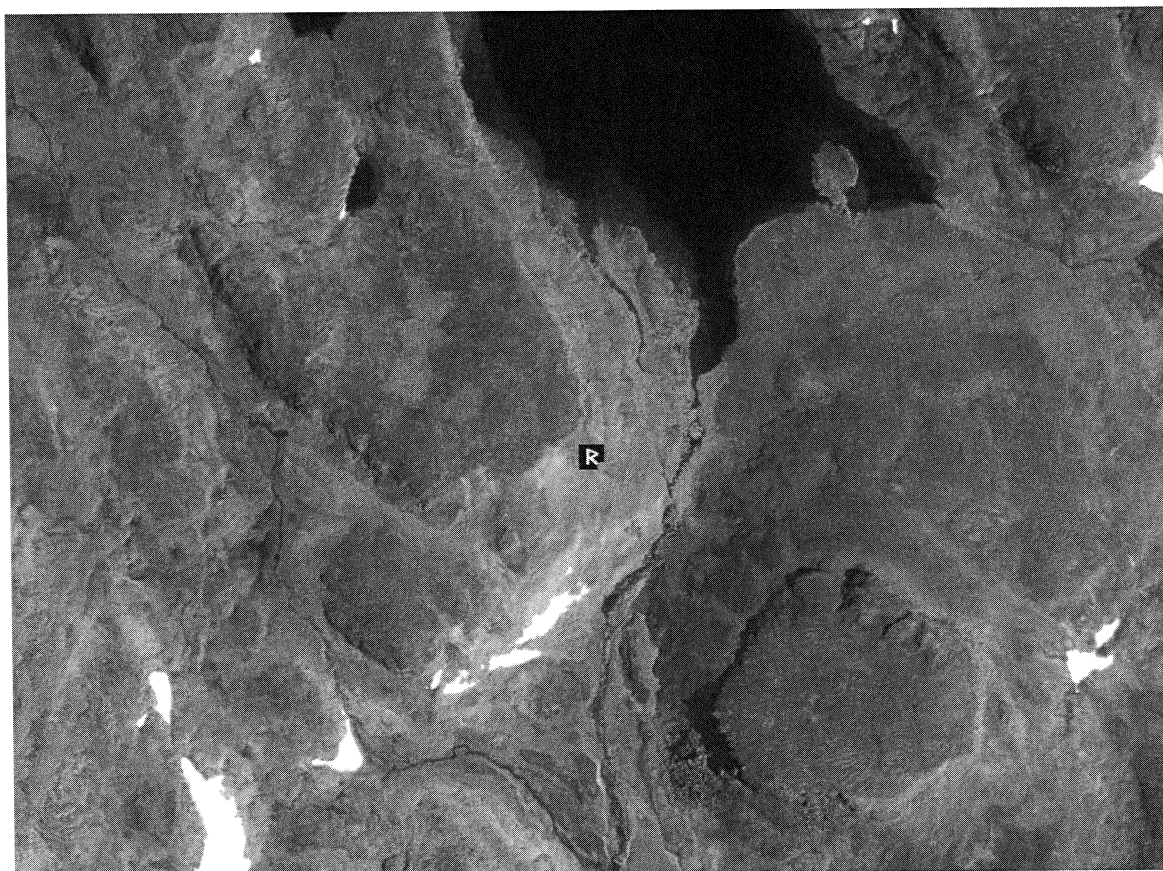
Pilespissene, fra vikingtid og tidlig middelalder, som er funnet på fjellene og vidda i Nord-Norge knyttes til villreins trekkområder mellom kysten og innlandet og gode beiteområder i fjellene. Den forhistoriske villreinen har som den senere tamreinen passert de samme årstidsbeitene, noe som har gjort det lettere for jegerne å planlegge jakten. Disse stedene er rike på stedsnavn som gjenspeiler reins tilpasning i landskapet som for eksempel appellativet *suohpáš* (nordsamisk) som beskriver et landskapsskille i terrenget, og som knyttes til steder hvor mennesker og dyr har ferdet. Dette beskriver særlig fjellpass eller områder hvor reinen krysser dalfører eller vader store elver (Qvigstad 1938). *Suohpáš* er også benyttet som begrep om de store snøflekke i høyfjellet eller snøfonnene som på nordsamisk også kalles for *jassa*, steder hvor reinen gjerne står på sommeren for å unnsilpe reinbrems.

Avgrensningen av geometrien må sies å være ganske usikker. Den er lagt på toppen av *Oaivvošvárri*, en 900 m høy topp som ligger 700 m sør for *Stuora Mollešjávri*. Likevel kan kulturminnet sannsynligvis også være funnet på en like høy navnløs topp ca. 800 m vest av dette vannet. Eventuelt på toppen av *Golggotrašša* som ligger ca. 2 km vest for *Stuora Mollešjávri* og er den høyeste toppen på vannets vestsida på 1000 høydemeter.

I forbindelse med denne prosjektplanen ble det også funnet enda et sannsynlig kulturminne i dette området. Det er nevnt av Just Qvigstad i 1926 i hans oversikt over samiske hellige steder. Kulturminnet var ikke lagt inn i Askeladden fra før. Beskrivelse ID 325274:

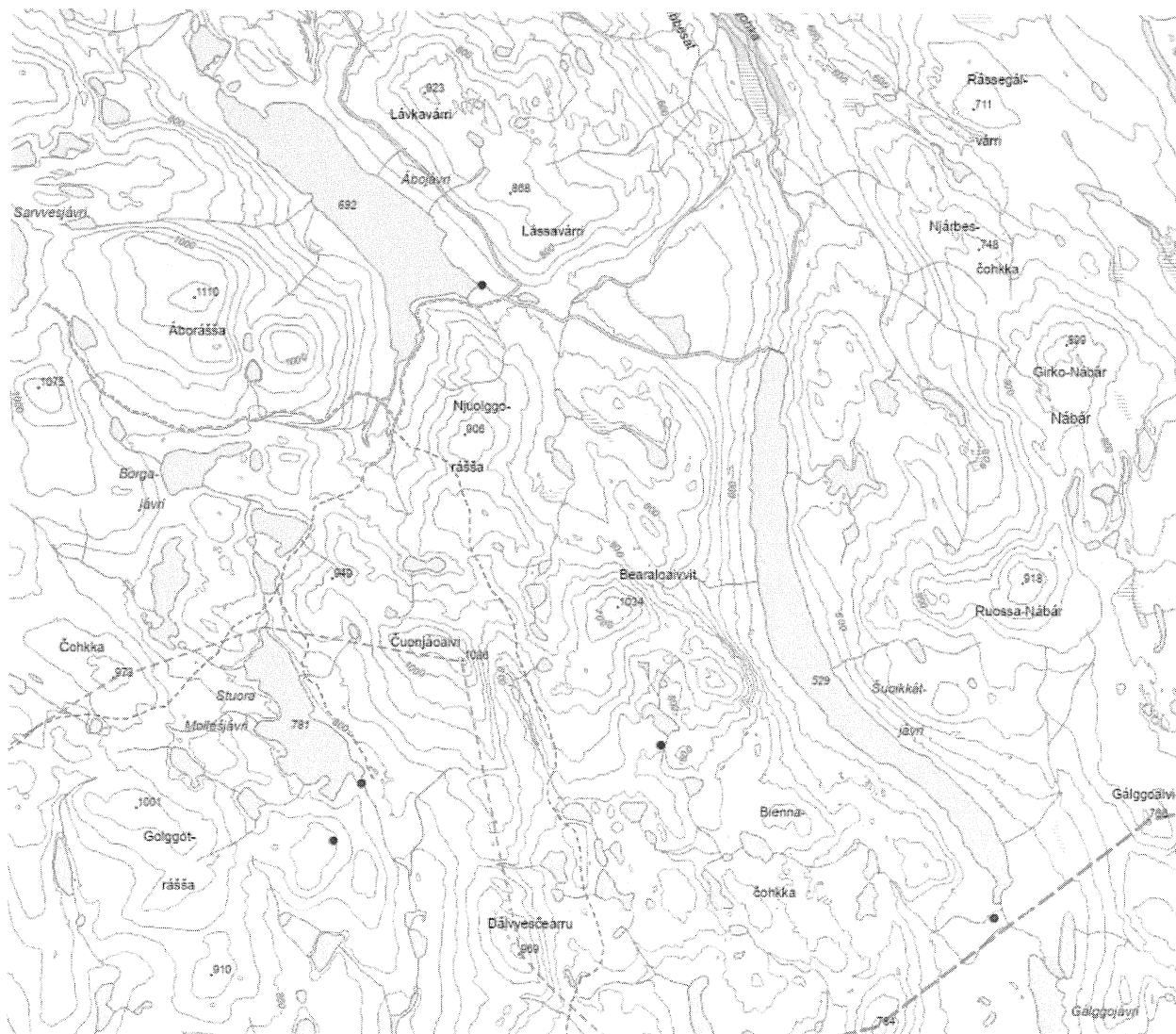
Vest for *Šuoikkátjávri* i nærheten av *Bearaloaivvit* er en stor svart stein som ser ut som et sittende menneske. En same fra *Kautokeino* som het *Simon Vars* og levde på 1850-tallet skal ha ofret til steinen og var blitt rik livet ut. Beskrivelse hentet fra "Lappische Opfersteine und heilige Berge in Norwegen" av Just Qvigstad (1926) s. 347.

Geometri er lagt til en større synlig steinblokk i *Čáhppesvággi* (Svardalen). Like nordvest for *Čáhpesvákkejávrit*, ca. 800 m lenger nord-nordvest for den innlagte geometrien, er det også en større steinblokk synlig på flybilde som kan være gjeldende offerstein. Eventuelt kan også steinen være mindre synlig og ligge like nord for *Čáhppesvággi* på et flatt platå på selve *Bearaloaivvit*. Vernestatus er foreløpig satt til uavklart fordi området bør kontrollbepreses og det bør også innhentes informantopplysninger før plasseringen av offersteinen kan gjøres nøyaktig.

Utsnitt flybilde ID 325274 Čáhppesvággi

Disse fem kulturminnelokalitetene ligger relativt spredt ut i landskapsområdet. Det er ingen tydelige konsentrasjoner langs vassdrag eller ved kjente reindrifsboplasser og trekkveier. Dette tyder på at man vil kunne forvente å finne en god del kulturminner i dette området som per nå er ukjente dersom det gjøres en mer systematisk undersøkelse.

Kartutsnitt fra Askeladden, registrerte kulturminner i området

Gjennomføring av feltarbeid

Området ligger i Nord-Troms på grensen til Finnmark fylke og er relativt høyt der store deler er over 700 moh. Feltarbeidet vil derfor ikke være mulig å gjennomføre før i august måned for å være sikker på at snø og is er borte fra fjellområdet. Vi vil derfor også innhente relevante opplysninger fra andre kilder. I dette ligger det særlig å få gjort intervjuundersøkelser der vi samler informantopplysninger om området før feltarbeidet igangsettes. Under prosjektet med 420 kV Balsfjord-Skaidi ble slike opplysninger innhentet samtidig med feltarbeidet og man så i ettertid at det hadde gitt større gevinst å få disse informantopplysningene før man gikk ut i terrenget. I senere større prosjekter slik som i sektoravgift for Álddesjávri/Altevatn i Bardu kommune, Troms fylke er dette blitt gjort som del av en forundersøkelse slikt at senere feltarbeid også har kunnet gå etter informantopplysningene. For feltarbeidet i Ábojohka m.v. kraftverk vil intervjuundersøkelsen derfor være en del av prosjektet som gjøres før vi går i terrenget, og deretter bli lagt sammen med kulturminneundersøkelsen i en samlet rapport. Intervjuundersøkelsen vil sannsynligvis skje ett år, og der det påfølgende året gjennomføres et arkeologisk feltarbeid slikt at prosjektet til sammen går over to år.

Om vi ser på noen av informantopplysningene som finnes i sluttrapporten fra sametingets undersøkelser langs 420 kV Balsfjord-Skaidi får vi sammenligningsgrunnlag til dette prosjektet. I sluttrapporten fortelles det blant annet at reingjeterne i Ruossavággi på nordsiden av Kvænangsbotn, ofte pleide å sette sine lavvoplasser høyt for å ha god oversikt over reinflokkene i områdene rundt, slik at de kunne følge med og hindre uønskede bevegelser av rein. Etter hvert som det ble slutt med det glisne brensløt/kjerr-riset, flyttet de lavvoene eller bealjegoahtiene til steder der det fantes mer brensel. Vi regner med at lignende også kan gjelde for området på sørsiden av Kvænangsbotn.

En intervjuundersøkelse med personer som har tilknytning til reindrifta ved Ábborášša vil kunne gi flere opplysninger som gjør at selve befaringen i terrenget kan gjennomføres på en bedre måte. Samiske kulturminner stammer ofte fra en periode som fremdeles er levende i minne og kartlegging av slik informasjon er derfor viktig i det samiske kulturminnevernet. Den samiske bruken av området ved Ábojohka m.v. kraftverk må betraktes og sees på som en helhet. En særlig relevant problemstilling er hvordan landskapet så ut før og etter utbyggingen, spesielt med tanke på bevaringsforhold. Første del av intervjuprosessen vil derfor være å kartlegge hvem som kan kontaktes både i reindrifta og lokalt, og deretter gjennomføring og foreløpig dokumentasjon av intervjuene. Etter intervjuundersøkelsen vil transkribering og lagring av intervju skje på en sikker måte.

I forbindelse med den store sektoravgifts-undersøkelsen for Álddesjávri/Altevatn har Sametinget i løpet av 2023-2024 foretatt flere intervjuer, utformet spørsmålsguide, samt utarbeidet plan for hvordan intervju og svar skal håndteres under gjennomføringen, samt oppbevaring av personopplysninger osv. etter at prosjektet er ferdig. Arbeidsmetodene som

er benyttet i den undersøkelsen vil også bli brukt for Ábojohka m.v. som en modell for hvordan intervju og senere lagring av intervjumateriale skal foregå.

Prosjektplanen har gjennomgått en del av den arkeologiske og historiske dokumentasjonen som finnes fra før. Siden området ikke er særlig dokumentert har det ikke vært mange kilder å finne. Kildene som er nevnt i denne prosjektplanen er heller ikke nøyere kartlagt og det må regnes noe mer tid til dette. Vi regner også med at det er opplysninger fra flere kilder som bør gjennomgås nøye før feltarbeidet starter, blant annet lokalhistoriske kilder. Hovedmålet for intervju-undersøkelsen er å skaffe til veie opplysninger om kulturminner og den historiske bruken i reguleringsområdet, herunder opplysninger om naturforhold som har påvirket vassdragene, samt eldre muntlige overleveringer som kan ha relevans for forhistorien langs de regulerte vassdragene i området. De skriftlige kildene sammen med de innhentede informantopplysningene vil til sammen kunne gi et godt grunnlag for Sametingets feltarbeid.

Det arkeologiske feltarbeidet gjennomføres som en visuell overflatebefaring med mindre prøvestikk og innmåling med GPS/CPOS, samt bildedokumentasjon osv. En problemstilling er å ta så mange prøvestikk som mulig for å kunne få ut daterbart trekull for 14C/dendro prøver fra hele reguleringsområdet. Dette vil så langt det lar seg gjøre foretas med jordbor for å unngå å skade kulturminnene unødige. Sametinget ser på feltarbeidet som en inventering av hvilke typer kulturminner som finnes og hvor i landskapet de kan ligge. Siden det per nå kun er registrert fem lokaliteter med til sammen seks kulturminner der de fleste har usikker plassering og uavklart vernestatus, i et relativt massivt område, vil dette prosjektet sannsynligvis kunne gi en stor kunnskapstilførsel. Under prosjektet vil vi også sette lys på andre relevante problemstillinger fra Faglig program for vassdrag. Dette kan eksempelvis være erosjon, påvirkningen for reindrift og kulturminner, distribusjon av kulturminner og bosetningsmønster, samt hellige steder osv. i reguleringsområdet.

Etter at befaringen av Ábojohka m.v. er ferdig vil det utarbeides en rapport som sammenstilles med intervjudelen. Denne rapporten vil sendes til konsesjonæren Kvæningen kraftverk AS, Tromsø museum – Universitetsmuseet og til Riksantikvaren. Alle registrerte kulturminner vil bli beskrevet med dokumentasjon gjort under feltarbeidet, slik som 14C prøver og bilder. Kulturminnene vil legges inn i Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden.

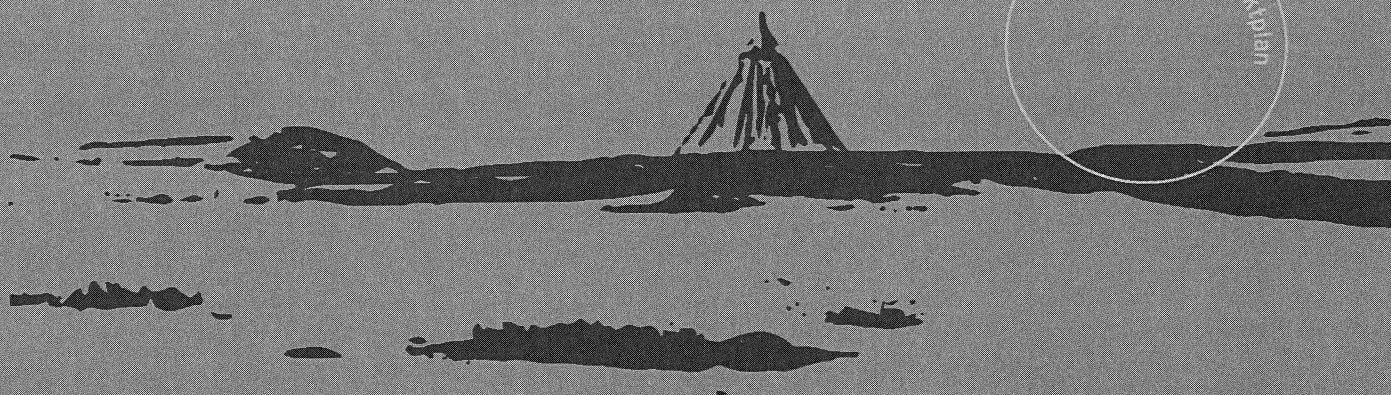
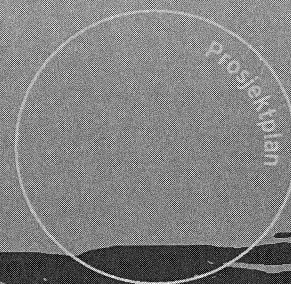

SÁMEDIGGI

Prosjektplan Ábojohka m.v.

Arkeologiske undersøkelser langs Ábojohka m.v. kraftverk,
Kvænangen og Nordreisa kommuner i Troms fylke

Sak 25/483
André Nilsen

Innholdsfortegnelse

Bakgrunn	2
Områdebeskrivelse	3
Registrerte kulturminner i området	8
Gjennomføring av feltarbeid	15
Budsjett	17
Kilder	18

Budsjett

Se vedlegg til prosjektplanen for detaljert oversikt.

Mannskap som planlegges å være med på feltarbeid i Ábojohka m.v. kraftverk vil være:

- To personer som utfører arkeologisk feltarbeid. En feltleder med rapportansvar, samt en feltassistent. For- og etterarbeid. Avhengig av personelltilgang kan dette også gjøres som fire personer i felt, men da mindre tid ute.
- En til to personer som gjennomfører intervju med informanter, samt transkribering. Dette kan være samme som feltleder og/eller feltassistent. Intervju før feltarbeid, og mulig også etter for å få mer informasjon om eventuelle kulturminnefunn som er gjort i området. For- og etterarbeid. Deler av denne posten kan bli omfordelt til flere dager for arkeologisk feltarbeid dersom det ikke blir behov for tidsbruken.

Avsatt tid til arkeologisk feltarbeid:

10 dager (2 arbeidsuker 75 timer) forarbeid

20 dager (4 arbeidsuker 150 timer ganger to) i felt med to feltarbeidere (feltleder og assistent), til sammen 8 arbeidsuker/300 timer

20 dager (4 arbeidsuker 150 timer) etterarbeid inkludert rapportering, sortering av bilder og dokumentasjon, innsending av 14C prøver, innlegging i Askeladden etc.

Avsatt tid til intervju:

5 dager (1 arbeidsuke 37,5 timer) forarbeid

15 dager (3 arbeidsuker 112,5 timer) i felt

10 dager (2 arbeidsuker 75 timer) etterarbeid (transkribering etc.)

62 dager kost. Dette innbefatter 48 dager arkeologisk feltarbeid og 14 dager intervju

58 dager losji. Dette innbefatter 46 dager arkeologisk feltarbeid og 12 dager intervju

Antall dager feltarbeid og intervju inkluderer overtid helg (100%).

Leiebil på både feltarbeid og intervju. Båtleie for å kunne komme seg inn Šuoikkátjávri. Leie av ATV (6-hjuling) og tilhenger for å kunne benytte anleggsveier og kjørespor innenfor området.

Reiseutlegg inkluderer flybilletter, kilometergodtgjørelse, drivstoff etc.

Kjøp av tjenester gjelder lydopptak til intervju, lagring av opptak og foto, metallsøk og landmåler osv. Det er mulig denne posten blir omfordelt til flere 14C prøver dersom det viser seg å ikke bli behov for tjenester.

Det er avsatt midler til å gjøre 33 stykk 14C prøver inkludert trearts/dendro analyser.

Det er avsatt midler til konsulent for å gjøre oversetting av intervjuer til og fra samisk. Det er mulig denne posten blir omfordelt til flere 14C prøver dersom personen som gjennomfører intervju-undersøkelsen kan gjøre oversettingen som del av intervjuarbeidet.

Det er avsatt 5% til museet for håndtering av funn og prøver. Feltarbeidet vil for det aller meste gjøres som visuell overflaterregistrering og satsen er derfor satt lavt.

Kilder

Samlet plan for vassdrag – Kvænangsbotn. Rapport, Tromsø museum (1984)

Samiske kulturminner langs 420 kV-ledning Balsfjord–Hammerfest. Sluttrapport, Sametinget (2014)

kV420 Balsfjord-Hammerfest. Arkeologiske undersøkelser 2013. Rapport, Tromsø museum (2014)

Finnmarkens Renbyer 1911-12. Kart. Kristian Nissen (1912)

Finnmarksamenes nomadisme. 1: Kartmessig fremstilling av finnmarksamenes flyttinger, driftsområder, bosteder og leirplasser m.m. i tida 1953-1957. Ørnulv Vorren (1962)

Rapport til Stortinget fra Sannhets- og forsoningskommisjonen. Stortingets presidentskap (2023)

Lappische Opfersteine und heilige Berge in Norwegen. Just Qvigstad (1926)

Budsjett arkeologisk registrering

Sámediggi - Sametinget

Saksnr.	25/483	Saksbeh.:	André Nilsen
Prosjektnr.		Ábojohka m.v. kraftverk	Dato: 31.03.2025
Sted/ gård, kommune	Ábojohka m.v., Kvænangen og Nordreisa kommuner		
Tiltakshaver	Riksantikvaren (Konsesjonær: Kvænangen kraftverk AS)		
Adresse	Postboks 1483 Vika, 0116 Oslo		

LØNNSKOSTNADER					sos.utg.		
timekostnader	timer	à kr	direkte lønn		28 %		sum
Forarbeid	75	kr 389,10	kr	29 183	kr	8 171	kr 37 354
	37,5	kr 331,10	kr	12 416	kr	3 477	kr 15 893
<i>Delsum</i>	113		kr	41 599	kr	11 648	kr 53 246
Feltarbeid	150	kr 389,10	kr	58 365	kr	16 342	kr 74 707
	150	kr 331,10	kr	49 665	kr	13 906	kr 63 571
	112,5	kr 389,10	kr	43 774	kr	12 257	kr 56 030
<i>Delsum</i>	413		kr	151 804	kr	42 505	kr 194 309
Etterarbeid	150	kr 389,10	kr	58 365	kr	16 342	kr 74 707
	75	kr 389,10	kr	29 183	kr	8 171	kr 37 354
<i>Delsum</i>	225		kr	87 548	kr	24 513	kr 112 061
Sum lønnskostnader	750		kr	280 950	kr	78 666	kr 359 616

Indirekte kostnader	60 % av timekostnader	kr 215 770
----------------------------	-----------------------	-------------------

DRIFTSKOSTNADER		antall	à kr		
Kost	62	kr	940,00	kr	58 280
Losji	58	kr	1 850,00	kr	107 300
Reiseutlegg	Billetter, kilometer, drivstoff m.m.			kr	40 000
Leiebil el. tilsvarende	Leiebil (30000), båtlease (15000), ATV+tilhenger (40000)			kr	85 000
Sum reise, kost og losji				kr	290 580
Forbruksmateriell og utstyr	(10 %)			kr	57 539
Sum driftskostnader				kr	348 119

KJØP AV TJENESTER			
Gravemaskin			
Annet teknisk utstyr	Lydopptak, lagring, foto, metallsøk, landmåler osv.	kr	14 015
<i>Delsum</i>		kr	14 015
Naturvitenskapelige analyser			
14C	33 stykk 14C prøver á kr. 6500 inkludert treartsanalyse	kr	214 500
annet			
<i>Delsum naturvitenskap</i>		kr	214 500
Andre konsulenttjenster	Oversetting intervjuer til og fra samisk	kr	30 000
Sum kjøp av tjenester		kr	258 515

Håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale (inntil 10 % av lønnskostnader)			
Tromsø Museum - Universitetsmuseet	5 %	kr	17 981

SUM BUDSJETT (maksimum)

kr 1 200 000

